

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 23To/64/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3220010041
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ondrej Samaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3220010041.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ondreja Samaša a sudcov JUDr. Mariána Dunčka a JUDr. Beáty Javorkovej, na verejnom zasadnutí konanom dňa 17. augusta 2020, prejednal odvolania prokurátora Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou a obžalovaného

P. D.,

nar. XX.XX.XXXX v N. P., trvale bytom A., toho času bytom N. P., E. mieru XX, t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby llava, na verejnom zasadnutí prítomného,

ktoré podali proti rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou, sp. zn. 3T/11/2020 zo dňa 29. apríla 2020 a takto

rozhodol:

I.

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Tr. por. zrušuje sa napadnutý rozsudok vo výroku o uloženom treste odňatia slobody.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sa obžalovaný pri nezmenenom výroku o vine v rozsudku súdu prvého stupňa odsudzuje podľa § 368 ods. 2 Tr. zák. s použitím §§ 36 písm. l), n), 37 písm. h), 38 ods. 3, § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák. k úhrnnému trestu odňatia slobody vo výmere 30 (tridsať) mesiacov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. sa obžalovaný zaraďuje na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Výroky o vine a uloženom ochrannom psychiatrickom liečení zostávajú týmto zrušením nedotknuté.

II.

Podľa § 319 Tr. por. sa odvolanie prokurátora zamietajú, pretože nie je dôvodné.

odôvodnenie:

Rozsudkom súdu prvého stupňa bol obžalovaný P. D. v bode 1) uznaný vinným zo zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Tr. zák. spáchaný v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Tr. zák. a pre prečin sexuálneho zneužívania podľa § 201a Tr. zák., pretože v období od 29.9.2019 do 11.10.2019 si prostredníctvom správ zasielaných cez aplikáciu Messenger dohodol s maloletou J. L. osobné stretnutie za účelom vykonania pohlavného styku, hoci vedel, že maloletá J. L. mala v tom čase iba 11 rokov a so

zámerom vykonania pohlavného styku s maloletou J. L. si vopred objednal izbu v penzióne G. na ulici X. č. XXXX/XX v W. nad W. a zabezpečil prezervatívy, následne sa dňa 11.10.2019 v čase okolo 14.00 hod. s maloletou J. L. osobne stretol v W. nad W. a spoločne s maloletou J. L. prišiel do penziónu IKA s úmyslom vykonať s maloletou J. L. súlož, kde ich odmietli ubytovať a z tohto dôvodu k pohlavnému styku nedošlo. V bode 2) bol uznaný vinným zo zločinu výroby detskej pornografie podľa § 368 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zák., pretože v období od 29.9.2019 do 11.10.2019 prostredníctvom správ zasielaných cez aplikáciu Messenger žiadal maloletú J. L. o vyhotovenie a zaslanie fotografií s vyobrazením intímnych častí tela maloletej J. L. za účelom vyvolania svojho sexuálneho uspokojenia, hoci vedel, že maloletá J. L. mala v tom čase iba 11 rokov, ktorá mu na základe jeho žiadostí zaslala najmenej 9 fotografií zachytávajúcich obnažené prsia a rozkrok maloletej J. L.

Bol za to odsúdený podľa § 368 ods. 2 Tr. zák. s použitím §§ 41 ods. 1, 2, 38 ods. 3, 36 písm. c), l), n), 37 písm. h), 39 ods. 1 Tr. zák. k úhrnnému trestu odňatia slobody na 5 rokov, pre výkon ktorého trestu bol zaradený podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 73 ods. 2 písm. a) Tr. zák. bolo obžalovanému uložené ochranné psychiatrické liečenie so sexuologickým zameraním ústavnou formou.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolania obžalovaný P. D. (zahlásil do zápisnice o hlavnom pojednávaní ihneď po vyhlásení rozsudku) a prokurátor (písomne zahlásil v neprospech obžalovaného). Obžalovaný písomne odôvodnil svoje odvolanie prostredníctvom svojho obhajcu. Odvolanie smerovalo len proti výroku o treste. Obhajca vyslovil názor, že uložený nepodmienečný trest odňatia slobody sa javí ako neprimerane prísny, a teda nie spravodlivý. Namietal použitie ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák. pri ukladaní trestu, pretože obžalovaný spáchal viacero trestných činov, avšak v jednočinnom súbehu a nie dvomi skutkami vo viacčinnom súbehu. Podľa názoru obhajcu súd prvého stupňa síce správne ustálil poľahčujúce okolnosti (3) a správne použil ustanovenie § 39 ods. 1 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu. Nedostatočne sa však zaoberal prípadnou možnosťou uloženia podmieneného trestu s probačným dohľadom, pričom výrazná časť účelu trestu bude primárne dosiahnutá ukladaným ochranným opatrením, pretože obžalovaný spáchal obidva žalované skutky v spojitosti s negatívnymi dôsledkami choroby - chorôb obžalovaného. Znalec k poruche osobnosti (emočná nestabilita a nezrelosť) uviedol, že ide o vrodenú poruchu a nie získanú. Rozpoznávacie schopnosti boli pritom u obžalovaného forenzne zmenšené. Znalec uviedol, že nariadená psychiatrická sexuologická liečba je dôležitejšia ako samotný trest. Obhajca ďalej uviedol, že obžalovaný nie je sexuálny predátor a v minulosti mu nebola nikdy indikovaná potreba nejakého sexuologického liečenia. U obžalovaného ide teda o nový poznatok, s ktorým nebol nikdy predtým konfrontovaný, pričom obdobie spáchania skutku je pomerne krátke - necelé 2 týždne. Súd prvého stupňa mal pri svojom rozhodovaní prihliadať aj na následok konania obžalovaného, ale tiež samotné konanie aj maloletej poškodenej, ktorá v rozhodnom období s erotickým podtónom komunikovala ešte najmenej s jednou osobou mužského pohlavia. Obhajca dal na uváženie súdu možnosť mimoriadneho zníženia trestu u obžalovaného aj podľa § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák., alebo § 39 ods. 2 písm. d) Tr. zák. Zatvorenie „chorého“ človeka na tak vysoký trest považoval obhajca za nezákonné a nehumánne. Obhajca navrhol rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 321 ods. 1 písm. b), d), e) Tr. por. zrušiť vo výroku o treste s tým, aby odvolací súd sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. rozhodol o uložení podmieneného trestu odňatia slobody s probačným dohľadom. Inak žiadal odvolací súd, aby obžalovanému uložil miernejší trest, ako bol uložený v napadnutom rozsudku.

Odvolanie prokurátora tiež smerovalo proti výroku o treste v neprospech obžalovaného. Prokurátor namietal mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby, čo podľa neho nezodpovedá závažnosti spáchaných zločinov voči dieťaťu mladšiemu ako 12 rokov. Prokurátor poukázal na dlhodobu ustálenú súdnu prax (R II/1967) v tom, že okolnosť, ktorá je inak považovaná iba za poľahčujúcu okolnosť, môže byť okolnosťou podmieňujúcou mimoriadne zníženie trestu iba vtedy, ak by bola prítomná v intenzite vymykajúcej sa bežnej norme. Znalcom stanovené forenzne významne zmenšené ovládacie schopnosti obžalovaného bolo preto možné zohľadniť iba vo forme poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. c) Tr. zák. a nie duplicitne aj ako okolnosť podmieňujúcu mimoriadne zníženie trestu pod dolnú hranicu. Ďalej prokurátor poukázal na to, že najprísnejší trestný čin v tejto veci dovoľuje vo svojej kvalifikovanej podstate uložiť trest odňatia slobody až na 12 rokov, čím sa radí medzi tie najzávažnejšie trestné činy obsiahnuté v trestnoprávnej úprave Slovenskej republiky. Prokurátor tiež poukázal na určité obdobie páchania trestnej činnosti (nešlo o akési jednorazové skratové

konanie), pričom obžalovaný sa dopustil trestnej činnosti v krátkom časovom odstupe od uplynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia za jeho predchádzajúcu trestnú činnosť. Ďalej prokurátor uviedol, že ochranné liečenie má výlučne preventívny účel a uloženým trestom odňatia slobody nebude naplnený účel generálnej prevencie z pohľadu odradenia potencionálnych páchatel'ov od obdobných útokov na malé deti. Uložený trest odňatia slobody je preto neprimerane mierny, a preto výrok o treste navrhol prokurátor podľa § 321 ods. 1 písm. e) Tr. por. zrušiť a postupom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovanému uložiť podľa § 368 ods. 2 Tr. zák. s prihliadnutím na §§ 41 ods. 1, 2, 38 ods. 3, 36 písm. c), l), n) Tr. zák. trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby bez jeho mimoriadneho zníženia pod dolnú hranicu trestnej sadzby.

Prokurátor sa k odvolaniu obžalovaného ďalej osobitne písomne vyjadril v podstate tak, že poukázal na dôvody svojho odvolania. K právnym úvahám obhajcu k výroku o vine prokurátor uviedol, že súd prvého stupňa na hlavnom pojednávaní prijal vyhlásenie obžalovaného. K možnosti uloženia mimoriadne zníženého trestu aj podľa § 39 ods. 2 písm. c), d) Tr. zák., ako to navrhoval obhajca, prokurátor uviedol, že pre takýto postup neboli splnené zákonné podmienky. Navrhol odvolanie obžalovaného podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietnuť.

Na verejnom zasadnutí konanom o odvolaniach zotrvali prítomné procesné strany na svojich písomných návrhoch a odvolanie protistrany navrhli podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietnuť.

Odvolací súd podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré tomuto výroku predchádzalo a dospel k záveru, že možno čiastočne prisvedčiť len odvolaniu obžalovaného.

Pokiaľ ide o procesný postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu prvého stupňa, v tomto smere nebola v odvolaniach vytýkaná žiadna chyba, pričom ani odvolací súd sám nezistil také chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Výrok o vine urobil súd prvého stupňa po tom, čo postupom podľa § 257 Tr. por. prijal vyhlásenie obžalovaného o tom, že je vinným zo spáchania skutkov uvedených v obžalobe (v znení obžaloby modifikovanej prokurátorom na hlavnom pojednávaní - uvedenie minimálneho počtu fotografií v 2. skutku).

V tejto súvislosti senát odvolacieho súdu k „námietkam“ obhajcu týkajúcich sa nesprávnosti použitej právnej kvalifikácie konania obžalovaného ako viacčinného súbehu (vrátane vyjadrenia prokurátora) uvádza, že síce výrok o vine je v prejednávanej veci nenapadnuteľný odvolaním a tento výrok nadobudol aj tzv. čiastočnú právoplatnosť, úvahy obhajcu o možnom jednočinnom súbehu nie sú úplne bezpredmetné. V prejednávanej veci totiž motivácia konania obžalovaného smerovala prakticky v priebehu predmetných necelých dvoch týždňov k vyvolaniu jeho sexuálneho uspokojenia, či už súložou alebo prostredníctvom fotografií s vyobrazením intímnych častí tela maloletej. K tomu však v konečnom dôsledku je potrebné uviesť, že tzv. asperačná zásada uvedená v § 41 ods. 2 Tr. zák. pri ukladaní trestu odňatia slobody (zvýšenie hornej hranice trestnej sadzby o 1/3) využitá ani nebola.

1) K odvolaniu prokurátora uvádza ďalej senát odvolacieho súdu nasledovné. Pokiaľ prokurátor poukazoval na ustálenú súdnu prax s odvolaním sa na publikované rozhodnutie z roku 1967, k tomu z pohľadu mimoriadneho znížovania trestov podľa súčasnej platnej právnej úpravy je potrebné poukázať na dve legislatívne okolnosti. Jednak predmetné publikované rozhodnutie z roku 1967 vychádzalo z právnej úpravy vtedy platného Trestného zákona, kde podľa § 40 ods. 1 Tr. zák. sa vyžadovali pre mimoriadne zníženie trestu výnimočné okolnosti prípadu alebo mimoriadne pomery páchatel'a. V súčasnosti platná právna úprava Trestného zákona pre mimoriadne zníženie trestu v § 39 ods. 1 Tr. zák. už pojmy „výnimočný“ a „mimoriadny“ neobsahuje. Tým dal zákonodarca súdom „väčšiu voľnosť“ pri rozhodovaní o možnom mimoriadnom znížení trestu. Druhou legislatívnou okolnosťou v prospech mimoriadneho znížovania trestov je to, že v súčasnosti platný Trestný zákon od 1.1.2006 obsahuje pri trestných činoch podstatne prísnejšie trestné sadzby (okrem iného trest odňatia slobody od 15 rokov do 25 rokov už nie je trestom výnimočným, ako tomu bolo do 31.12.2005). Preto posudzovanie splnenia podmienky o neprimeranej prísnosti trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom - § 39 ods. 1 Tr. zák. prichádza do úvahy v širšej miere, ako podľa predchádzajúcej právnej úpravy.

Vo vzťahu k možnosti použitia ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. senát odvolacieho súdu všeobecne uvádza, že aj väčšia početnosť zistených poľahčujúcich okolností podľa § 36 Tr. zák. môže v konečnom dôsledku odôvodniť aj možnosť mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák.

Napokon k odvolaniu prokurátora je potrebné uviesť, že nepodmienečný trest odňatia slobody prevyšujúci 2 roky nemožno individuálne chápať ako trest, ktorý by nemal odradzovať potencionálnych páchatel'ov od páchania predmetnej trestnej činnosti. V ďalšej časti tohto rozhodnutia senát odvolacieho súdu pritom vysvetlí, prečo úvahy prokurátora v odvolaní o „neprimeranej miernosti“ uloženia trestu nie sú správne.

2) Vo všeobecnosti možno prisvedčiť odvolaniu obžalovaného, pokiaľ prostredníctvom svojho obhajcu poukazoval na potrebu „humánosti“ jeho potrestania. Ide pritom o zásadu ukladania trestov, ktorá takto v Trestnom zákone síce výslovne uvedená nie je, avšak z celej rady ustanovení Trestného zákona, týkajúcich sa ukladania trestov táto zásada vyplýva. Prakticky aj v Trestnom zákone vcelku široko upravené možnosti mimoriadneho zníženia trestov podľa § 39 predstavuje súčasť uplatňovania aj tejto zásady. Tu má senát odvolacieho súdu na mysli aj prípady, kedy zo zákona dochádza k trestaniu „chorého“ človeka, ktorý síce je trestne zodpovedný, avšak ochrana spoločnosti vyžaduje kumuláciu sankcií - § 31 Tr. zák. v podobe uloženia trestu a ochranného liečenia.

Takáto kumulácia sankcií pritom výslovne vyplýva z ustanovenia § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák., podľa ktorého súd môže znížiť trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom, ak odsudzuje páchatel'a, ktorý spáchal trestný čin v stave zmenšujúcej príčetnosti a súd má za to, že vzhľadom na zdravotný stav páchatel'a by bolo možné za súčasného uloženia ochranného liečenia dosiahnuť ochranu spoločnosti aj trestom kratšieho trvania. Na rozdiel od názoru prokurátora pritom senát odvolacieho súdu vychádzajúc zo znaleckého posudku z odvetvia psychiatria (č. I. 56-67), vrátane obsahu výpovede znalca na hlavnom pojednávaní dospel k záveru, že obžalovaný konal v stave zmenšenej príčetnosti. Porucha osobnosti (od detstva aj ľahká mentálna zaostalosť), pričom kvôli psychiatrickej diagnóze je obžalovaný invalidizovaný od 19. roku života, sa pritom u obžalovaného premietla v eroticko-sexuálnej anamnéze a v neobratnosti v nadväzovaní primeraných citovo zafarbených kontaktov s osobami primeraného veku. Preto robil nezdržanlivé nadväzovanie kyber - kontaktov s nie dostatočne odporujúcou maloletou osobou.

Z vyššie uvedeného dôvodu sa potom senát odvolacieho súdu nestotožnil ani s názorom súdu prvého stupňa na použitie ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák., ktoré súd prvého stupňa odôvodnil najmä závermi vyššie uvedeného znaleckého posudku. Správnejšie pre mimoriadne zníženie trestu malo byť použitie § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák., ktoré je pre páchatel'a priaznivejšie z dôvodu neviazanosti obmedzeniami uvedenými v § 39 ods. 3 Tr. zák. Pritom aj týmto vylúčením obmedzenia týkajúceho sa mimoriadne znížených dolných hraníc trestu, zákonodarca vyjadril určitú „zmierlivosť“ v trestaní a obligatórnu povinnosť ochranného liečenia takýchto páchatel'ov.

Pre úplnosť je potrebné uviesť, že obžalovaný si vytvoril prakticky aj podmienky (urobenie vyhlásenia) pre eventuálnu možnosť mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 2 písm. d) Tr. zák. per analógiám. V tomto prípade však postačovalo na túto okolnosť prihliadnuť ako poľahčujúcu podľa § 36 písm. n) Tr. zák. Na druhej strane však odvolací súd vzhľadom na použitie ustanovenia § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák. poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. c) Tr. zák. vypustil, pretože v zhode aj s názorom prokurátora by takto došlo k dvojitému pričítaniu tej istej okolnosti v prospech obžalovaného - negatívne dôsledky choroby obžalovaného.

Najmä prokurátorom uvádzaný záujem aj na „odstrašení“ iných páchatel'ov od obdobnej trestnej činnosti voči deťom, ale neumožňoval popri podstatnému zníženiu výmery trestu odňatia slobody zároveň rozhodnúť o jeho podmienečnom odložení. Tu tiež inak správne poukázal prokurátor na to, že predtým uložený výchovný trest odňatia slobody s podmienečným odkladom sa minul svojho „trvalého“ účinku, keď obžalovaný viedol riadny život len počas skúšobnej doby a po jej uplynutí spáchal tri trestné činy.

Senát odvolacieho súdu teda uzatvára, že v prejednávanej veci uložené sankcie v podobe trestu odňatia slobody na 30 mesiacov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a v podobe ochranného liečenia - psychiatrického so sexuologickým zameraním ústavnou formou sú primeranými právnymi následkami za spáchané trestného činy obžalovaného. Tu pritom

zohľadnil aj okolnosť, že v jednom prípade dospela trestná činnosť len do štádia prípravy. Najzávažnejší zločin podľa § 368 ods. 2 Tr. zák. spočíval pritom k výrobe detskej pornografie len pre „vlastnú potrebu“ obžalovaného.

Z takto rozvedených dôvodov rozhodol odvolací súd tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.